

Klaudia Badzińska, Małgorzata Schild

Badania archeologiczne prowadzone w 2006 roku na terenie województwa podkarpackiego

W roku 2006 wydane zostały 54 pozwolenia konserwatorskie na badania archeologiczne (por. tabela 1). Z tej liczby, 26 pozwoleń dotyczyło wykopaliskowych badań ratowniczych, a 24 odnosiły się do nadzorów archeologicznych. Pozostałe cztery wystawione zostały na innego rodzaju badania archeologiczne.

Nadzorami objęto przeważnie prace budowlane skoncentrowane w centrach średniowiecznych miast. Na terenie Jarosławia nadzory prowadzone były nad siedmioma inwestycjami. Osiem pozwoleń wydano na nadzorowanie prac budowlanych w Przemyślu. Dwa pozwolenia wydano na prace na terenie miasta Krosna i jedno na terenie Krasiczyna. Na terenie Przemyśla, oprócz nadzorów, przez kolejny sezon kontynuowano badania ratownicze wału wczesnośredniowiecznego (Przemyśl, stan. 20), kopca Tatarskiego (stan. 3) oraz przeprowadzono prace weryfikacyjne na jednym z najważniejszych zabytków Przemyśla – palatium (Przemyśl, stan. 1).

Prowadzono również nadzory pod niewielkie inwestycje mieszkaniowe – Bykowce (stan. 4), Koniaczków (stan. 5), Niepla (stan. 1), Prałkowce (stan. 4), Sanok – Olchowce (stan. 10), Studzian (stan. 94) oraz Targowiska (stan. 19). W ich trakcie osiągnięto różne wyniki – od braku śladów osadnictwa (np. w Niepli) do zarejestrowania obiektów wczesnośredniowiecznych jak np. w Sanoku – Olchowcach.

Drugi rok prowadzono szerokoprzestrzenne badania ratownicze w pasie przyszłej autostrady A-4. Badania nadal koncentrowały się w okolicach węzła na przecięciu drogi ekspresowej S-19 z pasem autostrady A-4, w okolicy miejscowości Nowa Wieś – Terliczka. W roku 2006 badaniami objęto stanowiska nr 3 i 7 w Terliczce oraz nr 2 w Stobiernej i nr 117 w Rzeszowie – Załężu (badania nie zostały zakończone w 2006 r.; pozwolenie zostało wydane do 30.06.2007 r.). W pasie drogi S-19 od miejscowości Stobierna do Rzeszowa – Załęża przeprowadzono badania powierzchniowe i sondażowe. W ich wyniku do badań przedinwestycyjnych zakwalifikowano m.in. w/w stanowisko w Stobiernej i Rzeszowie – Załężu.

Nadal kontynuowano badania ratownicze na stanowiskach należących do tarnobrzesckiej kultury łużyckiej. Przebadano kolejne zagrożone obszary na cmentarzyskach w Lipniku (stan. 5), Łazach (stan. 30), Manasterzu (stan. 6) i Wierzawicach (stan. 18) oraz osadach w Markowej (stan. 85) i Trójczycach (stan. 1).

Również kolejny sezon badań odbył się na cmentarzysku z okresu wpływów rzymskich w Prusieku (stan. 25), osa-

dzie neolitycznej w Zwiężycy (stan. 3) oraz na zamczysku w Przedmieściu Czudeckim (stan. 7).

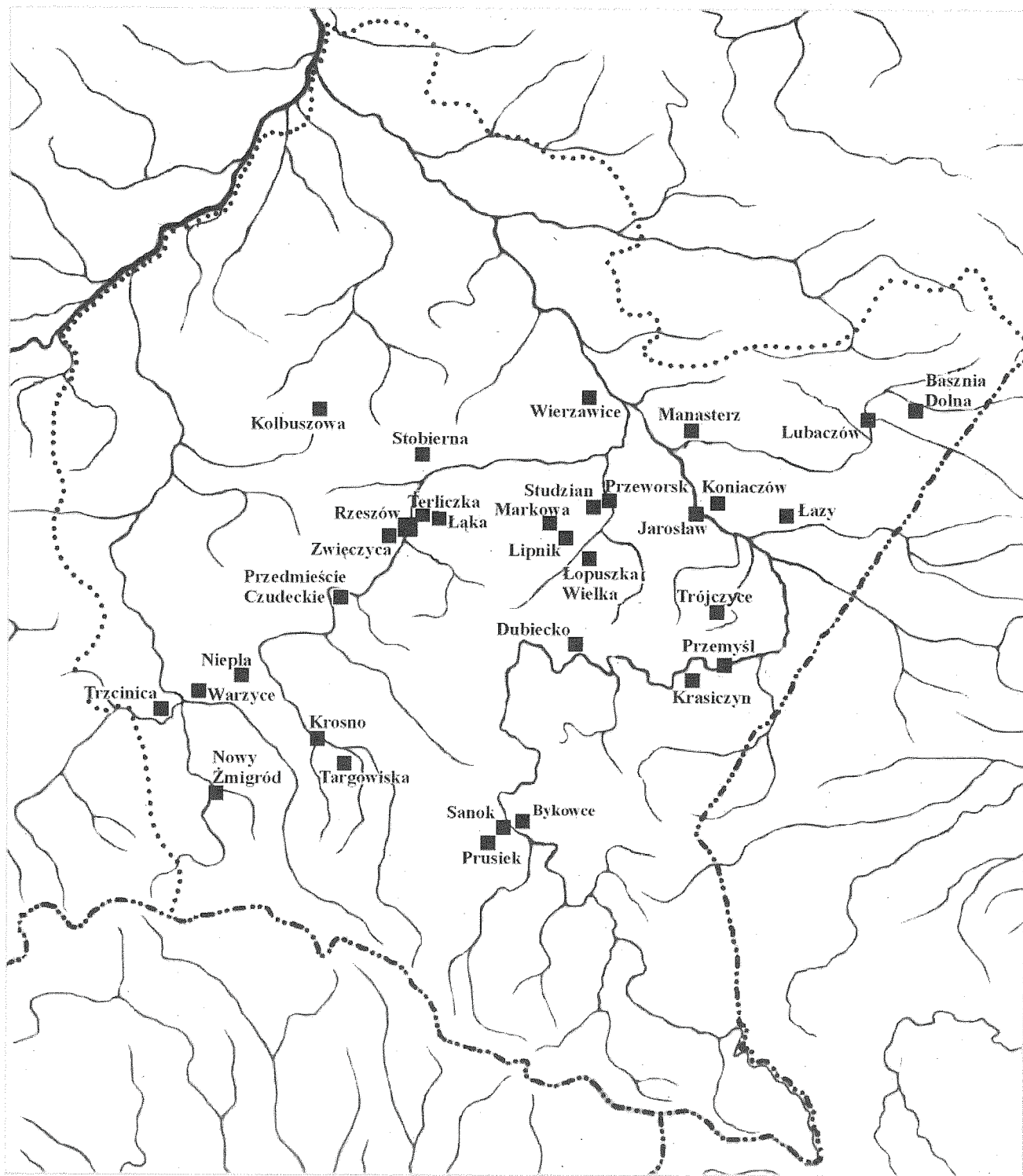
W roku 2006 odbyły się także badania wyprzedzające planowane inwestycje. Sondażami objęto piwnice przedprożne w Rynku Krośnieńskim, gdzie planowana jest trasa turystyczna. Szerokoprzestrzennie przebadano osadę z epoki brązu (Rzeszów stan. 41), w miejscu budowy wielorodzinnego budynku mieszkalnego. Kolejny sezon trwały badania na wzgórzu zamkowym w Sanoku. Od 2005 roku koncentrują się one w tej partii wzgórza, gdzie mają zostać wybudowane nowe budynki muzealne.

Rozpoczęły się przygotowania do badań w miejscowości Kolbuszowa. W pierwszym etapie przeprowadzono badania georadarowe płyty rynkowej oraz terenu po nieistniejącym dziś pałacu Lubomirskich. W kolejnych latach planuje się badania wykopaliskowe przy zmianie nawierzchni rynkowej oraz badania dawnego pałacu Lubomirskich.

Nie zawsze badania archeologiczne udaje się przeprowadzić przed przystąpieniem do realizacji inwestycji. W 2006 roku były dwa takie przypadki. Na osadzie z okresu wpływów rzymskich w Warzycach (stan. 20), gdzie po zdjęciu warstwy humusu ukazały się obiekty pradziejowe oraz w kościele parafialnym w Nowym Żmigrodzie, gdzie przy budowie ogrzewania podpodłogowego znaleziono kryptę grobowe. W pierwszym przypadku odbyły się szerokoprzestrzenne badania archeologiczne, w drugim niestety można było już tylko zadokumentować zastany na miejscu stan.

Przeprowadzono również badania powierzchniowe w ramach ogólnopolskiego programu Archeologicznego Zdjęcia Polski. Badaniami objęte były arkusze znajdujące się na obszarze gmin: Baligród, Czarna Góra, Cisna i Lutowiska. Są to tereny prawie całkowicie porośnięte lasami, co uniemożliwia tradycyjne rejestrowanie śladów osadnictwa. Większość zewidencjonowanych stanowisk pochodzi z okresu nowożytnego, są to pozostałości po przesiedlonych wsiach ukraińskich w ramach „Akcji Wisła” z lat 1945–47. Rejestrowano ślady zniszczonych przez ludzi i upływający czas cerkwi, zarośniętych cmentarzy, pozostałości młynów, dworów, opuszczonych gospodarstw. Ogółem zarejestrowano 97 nowych stanowisk archeologicznych (por. tabela 2).

Badania archeologiczne finansowane były przez: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z/s w Przemyślu,

Ryc. 1. Miejscowości, w których prowadzono w 2006 roku badania archeologiczne zamieszczone w tabeli 1

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Marii – Curie Skłodowskiej w Lublinie, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Rzeszowie, Burmistrza Miasta Jarosławia, Prezydenta Miasta Krosno, Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne w Przemysłu, Miejskie Przedsiębiorstwo Ciepłownicze w Przemysłu oraz inwestorów prywatnych.

Wyniki badań archeologicznych prezentowane były na corocznej sprawozdawczej konferencji naukowej w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie oraz na konferencji „Okres nowożytny w Karpatach Polskich” w Muzeum Podkarpackim w Krośnie.

Tabela 1

Zestawienie stanowisk archeologicznych, na których przeprowadzono badania i nadzory archeologiczne w 2006 roku

Lp.	Stanowisko	Gmina/Miasto	Charakter stanowiska	Chronologia Kultura	Rodzaj badań	Autor
1	2	3	4	5	6	7
1	Basznia Dolna st. 3	Lubaczów	osada	EB, WS, ON	ratownicze	M. Zielińska P. Kotowicz
2	Bykowce st. 4	Sanok	punkt osadniczy	N – WS	nadzory	M. Zielińska
3	Dubiecko st. 1	loco	zespół pałacowo-parkowy	PŚ, ON	weryfikacyjne, ratownicze	A. Koperski M. Kośmider
4	Jarosław st. 67 ul. Grodzka ul. Węgierska	loco	dzielnica staromiejska	WS, PŚ, ON	nadzory	J. Kociuba
5	Jarosław Pl. Piotra Skargi	loco	Kolegiata pw. Bożego Ciała, osada	PŚ, ON WS	nadzory	B. Szybowicz J. Kociuba
6	Jarosław ul. Opolska 4	loco	dzielnica staromiejska	PŚ, ON	nadzory	J. Kociuba
7	Jarosław ul. Podzamcze	loco	dzielnica staromiejska	PŚ, ON	nadzory	B. Szybowicz
8	Jarosław st. 117	loco	arsenał, mury miejskie	PŚ, ON	ratownicze	E. Mitrus
9	Jarosław ul. Baški Puzon	loco	d. cerkiew	PŚ, ON	nadzory	J. Kociuba
10	Jarosław Pl. Św. Michała	loco	d. kolegiata	PŚ, ON	nadzory	J. Kociuba
11	Kolbuszowa	Kolbuszowa	plac rynkowy, d. pałac Lubomirskich	PŚ, ON	badania georadarem	L. Krudysz
12	Koniaków st. 5	Jarosław	osada	EB, WEŻ	nadzory	J. Kociuba
13	Krasieczyn st. 1	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	PŚ, ON	nadzory	W. Poradyło
14	Krosno st. 1	loco	piwnice przedprożne	PŚ, ON	sondażowe	A. Muzyczuk
15	Krosno st. 34	loco	kościół Farny	PŚ, ON	sondażowe, nadzory	A. Muzyczuk
16	Krosno	loco	d. kolegium jezuickie	XVII–XVIII w.	nadzory	A. Lubelczyk
17	Lipnik st. 5	Kańczuga	osada, cmentarzysko	N, KM, KT, TKŁ	ratownicze	W. Blajer
18	Lubaczów st. 2	loco	osada, zespół zamkowy	WS, PŚ	ratownicze	M. Piotrowski
19	Łazy st. 30	Radymno	cmentarzysko	TKŁ	ratownicze	P. Jarosz
20	Łopuszka Wielka st. 2	Kańczuga	osada	KPL	ratownicze	R. Zych
21	Manasterz st. 6	Wiązownica	cmentarzysko	TKŁ	ratownicze	K. Trybała
22	Markowa st. 85	Markowa	osada	TKŁ, OWR	ratownicze	M. Przybyła
23	Niepla st. 1	Jasło	punkt osadniczy	N, EB, HA, WS	nadzory	W. Poradyło
24	Nowy Żmigród	Nowy Żmigród	kościół parafialny	PŚ, ON	dokumentacyjne	A. Muzyczuk
25	Przemyśl st. 1	Przemyśl	palatium	WS	weryfikacyjne	Z. Pianowski
26	Przemyśl st. 20	loco	wał, osada	WS, EB	ratownicze	M. Bober
27	Przemyśl st. 131 Pl. Berka Joselewicza	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	PŚ, ON	nadzory	K. Padło
28	Przemyśl st. 131 Pl. Berka Joselewicza	loco	osada, cmentarz, staromiejski zespół urbanistyczny	WS, Ś, PŚ, ON	nadzory	Ł. Rejniewicz
29	Przemyśl ul. Kapitulna 2	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	WS, PŚ	nadzory	P. Kotowicz
30	Przemyśl st. 3	loco	kopiec Tatarski, cmentarz szkieletowy ?	WS, PS, ON	ratownicze, weryfikacyjne	W. Poradyło
31	Przemyśl ul. Grodzka	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	ON	nadzory	M. Krzemiński

1	2	3	4	5	6	7
32	Przemyśl Plac Niepodległości ul. Władyczne	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	PŚ, ON	nadzory	Z. Jeliński
33	Przemyśl Rynek 7 ul. Zamkowa 1	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	WS, Ś	nadzory	W. Poradyło
34	Przemyśl ul. Słowackiego ul. Reja ul. Szopena	loco	staromiejski zespół urbanistyczny	PŚ, ON	nadzory	W. Poradyło
35	Przemyśl ul. Zamkowa 1	loco	osada, zespół staromiejski, dwór	WS, PŚ, ON	nadzory	Z. Pianowski M. Walaszek
36	Prakowce st. 4	Krasiczyn	osada	EK, OWR, WS,	nadzory	W. Poradyło
37	Przedmieście Czudeckie st. 7	Czudec	zamek, grodzisko	WS, PŚ	ratownicze	A. Lubelczyk
38	Przeworsk ul. Kościuszki	Przeworsk	osada, zespół staromiejski	PŚ, ON	nadzory	J. Kociuba
39	Prusiek st. 25	Sanok	cmentarzysko	OWR	ratownicze	J. Rodzińska- -Nowak
40	Rzeszów st. 41	Rzeszów	osada	N, EB	ratownicze	J. Podgórska- -Czopek
41	Rzeszów st. 117	Rzeszów	osada	N, TKŁ, OWR, ON	ratownicze	S. Czopek
42	Sanok st. 1	Sanok	zamek	WS, PŚ	weryfikacyjne, ratownicze	M. Zielińska
43	Sanok – Olchowce st. 10	Sanok	osada	WS	nadzory	P. Kotowicz
44	Stobierna – Rzeszów – Załęże w pasie drogi S-19	Trzebownisko, Rzeszów	zweryfikow. pozytywnie 3 stanowiska odkryto 5 nowych	P, N, EK, TKŁ, OWR, PŚ, ON	powierzchniowe, sondażowe	S. Czopek
45	Stobierna st. 2	Trzebownisko	osada	EK, EB, WEŻ, OWR, PS	ratownicze	K. Słowik
46	Targowiska st. 19	Miejsce Piaśtowe	osada	WS	nadzory	W. Poradyło
47	Terliczka st. 3	Trzebownisko	osada	EK, EB, WEŻ, OWR, PS	ratownicze	I. Florkiewicz
48	Terliczka st. 7	Trzebownisko	osada	P, M,	ratownicze	R. Zych
49	Trójczyce st. 1	Orły	osada, cmentarzysko	TKŁ, OWR	ratownicze	I. Florkiewicz
50	Trzciniąca st. 1	Jasło	grodzisko	OF, WS	ratownicze	J. Gancarski
51	Studzian st. 94	Przeworsk	osada	ON	nadzory	J. Ligoda
52	Warzyce st. 20	Jasło	osada	EB, WS	ratownicze	J. Gancarski
53	Wierzawice st. 18	Leżajsk	cmentarzysko	TKŁ	ratownicze	K. Ormian
54	Zwiężczyca st. 3	Boguchwała	osada	KCWR, KLW, EB	ratownicze	A. Pelisiak M. Dębiec A. Dzbyński

Skróty: EB – epoka brązu, EK – epoka kamienia, HA – okres halsztacki, KCWR – kultura ceramiki wstęgowej rytej, KLW – kultura lubelsko-wołyńska, KPL – kultura pucharów lejkowatych, KM – kultura mierzanowicka, KT – kultura trzciniecka, LT – okres lateński, OF – kultura Otomani, ON – okres nowożytny, OWR – okres wpływów rzymskich, M – mezolit, N – neolit, P – paleolit, PŚ – późne średniowiecze, Ś – okres średniowiecza, TKŁ – tarnobrzeńska kultura łużycka, WS – wczesne średniowiecze, WEB – wczesna epoka brązu, WEŻ – epoka żelaza

Tabela 2**Badania AZP w roku 2006**

Lp.	Obszar	Liczba stanowisk
1.	119 - 80	23
2.	119 - 78	5
3.	119 - 79	15
4.	120 - 78	19
5.	120 - 80	11
6.	121 - 79	9
7.	121 - 80	15
	Ogółem	97